

Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar – hur kan vi bemöta problemskapande beteenden.

Karin Steneros Einvall har mångårig erfarenhet som specialpedagog i grundskolan med särskild kompetens på barn och ungdom med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF). Detta har även uppmärksammats av SISU som engagerar henne som föredragshållare inom idrotts- och föreningslivet. Den 13 november gästade hon oss på Lerjedalens GK och berättade för ett 20-tal klubbmedlemmar och gäster från andra föreningar om sina erfarenheter och gav verktyg att användas för ledarskap inom ungdomsidrotten.

De flesta av oss inbitna golfare upplever att golf ger avkoppling och en möjlighet att koppla bort från vardagsstressen. Men så är det inte för våra nybörjare – och speciellt inte för våra unga juniorer. Man får lära sig att alltid ha greenlagare, markeringsknapp, peg, boll, penna och scorekort lätt åtkomliga – gärna i fickan. Och vilken klubb ska jag välja? När är det min tur att slå? 'Hjälp, det börjar regna!' 'Och tänk nu på säkerheten!'. Och håll nu tempot på banan och ... Massor av intryck och tankar, massor av regler och förmaningar som den erfarna golfaren nött in i ryggmärgen men som nybörjaren måste påminna sig hela tiden.

Våra ungdomar har olika förutsättningar för att kunna hantera allt detta. Det är speciellt svårt för dem som lever med exempelvis ADHD och autism. Och visst är det så att barn med beteendeproblem kan påverka sin omgivning så att det smittar av sig till hela gruppen. Men det förekommer också att oron initieras av sk 'normala' barn när dom märker att något inte stämmer med någon annan deltagare. För gruppens ledare är det inte alltid så lätt att veta hur man ska agera i en sådan situation och behålla fokus i gruppen.

Karin Steneros Einvall berättade informativt om ADHD, ADD, autism, Tourettes syndrom och språkstörning och vilka symptom och inre processer som kännetecknar dessa diagnoser. Det finns en rad begrepp förknippade med NPF som exempelvis handikapp, funktionshinder och funktionsnedsättning. Det som tidigare beskrevs som *handikapp* betecknas idag med begreppen *funktionsnedsättning* och *funktionshinder*. Funktionsnedsättning står för individens fysiologiska, psykiska, neurologiska eller emotionella svårigheter att göra som den stora gruppen gör. Funktionshinder står för omvärldens oförmåga att anpassa verkligheten så att individer med funktionsnedsättningar kan agera och leva som

den stora gruppen gör. Ett tydligt exempel är den rullstolsbundens funktionsnedsättning som omöjliggör för hen att gå upp för en trappa, då blir trappan ett funktionshinder för den rullstolsbundne. När en ramp sätts upp så försvinner den rullstolsbundnes funktionsnedsättning och hen kan förflytta sig mellan våningar som den stora gruppen. Funktionshindret har undanröjts.

Hon påpekar att det är genom kunskap, god planering och god pedagogik som möjligheter skapas för att utveckla en grupp av individer med olika förutsättningar. Framför allt är det viktigt att sätta sig in i om barnet förstår meningen med de aktiviteter han/hon deltar i och hur barnet upplever dem.

Barnet kan ha begränsad empatisk förmåga att sätta sig in i hur andra känner och tänker. Det kan också ha svårt att planera och genomföra en plan – speciellt om något oförutsett inträffar – och hejda sina impulser. Sådana begränsningar medför bland annat nedsatt förmåga att förstå regler och bristande samarbetsförmåga. Samspelet i gruppen utmanas och attackeras vilket kan vara svårt att hantera.

Som ledare och instruktör måste man därför vara mycket tydlig med vad man ska göra och varför. Problem uppstår lätt om det är obalans mellan ledarens 'krav' och utförarens förmåga. Därför måste man vara lyhörd och ha kommunikation med barnen och inte spara på uppmuntran och beröm. Eftersom oförutsedda saker alltid kan inträffa måste man som ledare vara flexibel och lägga om eller helt lägga ner sin ursprungliga plan.

Mängden av goda tips och förmedlat klokskap tycker jag på ett bra sätt kan sammanfattas med en av Karins favoritteser: *Barn gör så gott dom kan – När dom inte kan bättre måste vi förstå varför, så vi kan hjälpa dem* (Ross Greene).

Tack Karin!

Johan Wanngård
Juniorkommittén
Lerjedalens GK